

NYHEDSBREV | 2020-2021 | 17. SEPTEMBER 2021

HERA skal styrke EU over for fremtidige sundhedskriser

Europa-Parlamentet kritiserer forslaget

Kommissionen præsenterede den 16. september 2021 det længeventede udspil til EU's myndighed for kriseberedskab og -indsats, kaldet HERA. (Pressemeddelelse mv. findes [her](#).)

Formålet med HERA er, at EU skal kunne reagere hurtigere på fremtidige sundhedskriser som eksempelvis en epidemi. EU skal også være bedre forberedt med konkrete planer, så der ikke ligesom under covid-19 løbende skal improvisere nye tiltag.

HERA's indsatsområde er todelt; før og under fremtidige kriser. Indsatsen *før* en krise er beskrevet i [en meddelelse](#), mens indsatsen *under* kriser udbygges i et [forslag til en rådsforordning](#), der skal godkendes af EU-landene for at træde i kraft.

Beredskab før en krise

Indsatsen før fremtidige sundhedskriser iværksættes som en såkaldt "intern struktur" under Kommissionen, der vil være fuld funktionsdygtig fra starten af 2022.

I denne fase skal HERA arbejde sammen med andre EU-agenturer, særligt [det europæiske center for forebyggelse af og kontrol med sygdomme \(ECDC\)](#) og [det europæiske lægmiddelagentur \(EMA\)](#), EU-landenes sundhedsmyndigheder samt erhvervslivet.

Indsatsen i denne fase skal sætte ind på fem områder:

1. Foretager trusselsvurderingen og indsamler data.
2. Støtte forskning og innovation for at udvikle nye medicinske modforanstaltninger.
3. Bidrage til at styrke erhvervslivets produktionskapacitet.
4. Indgå købsaftaler og opbygge lagerkapacitet.
5. Styrke viden om

Ledelse og budget

HERA vil på dette stadie være ledet af en bestyrelse, der består af Kommissionens og repræsentanter fra EU-landene. Europa-Parlamentet inviteres som observatør.

Budgettet for HERA i beredskabsfasen vil være ca. 44,6 mia. kr. (6 mia. euro) i perioden 2022-2027. Midlerne tages fra eksisterende kilder på EU-budgettet, herunder EU4Health og Horizon Europe.

Indsats under en krise

I tilfælde af en sundhedskrise, skal HERA overgå til krisetilstand. Det vil ske efter en indstilling fra Kommissionen, der skal godkendes af EU-landene.

Under en krise skal HERA blandt andet:

- Indkøbe medicinske modforanstaltninger og råvarer.
- Iværksætte yderligere kriserelateret forskning og udvikling.
- Mobilisere nødfinansiering.

En krise varer maksimalt seks måneder, men kan herefter forlænges i op til seks måneder. Der kan godt finde flere forlængelser sted.

Ledelse og budget

Indsatsen under denne fase ledes af en "sundhedskrisebestyrelse", der består af EU-landene og Kommission. Europa-Parlamentet deltager ikke.

Finansieringen af budgettet til indsatsen under en krise skal komme fra EU's nødhjælpsinstrumentet (ESI), der under covid-19 har finansieret fremstilling af covid-19-vacciner gennem forhåndsaftaler med vaccineproducenter.

Der sætter ikke noget budget for indsatsen på dette stadie. Det kan i den sammenhæng bemærkes, at ESI netop ikke har et eget budget. Så ved aktivering af ESI skal pengene findes fra andre programmer, specielle instrumenter eller medlemslandene.

Hjemmel og nærhedsprincippet

Det er bemærkelsesværdigt, at hjemlen for HERA's indsats under en krise ikke er det generelle hjemmel om folkesundhed i form af [TEUF artikel 168](#).

Derimod er hjemlen [TEUF artikel 122, stk. 1](#), der lyder:

"Med forbehold af de øvrige procedurer i traktaterne kan Rådet, der træffer afgørelse på forslag af Kommissionen, i en ånd af solidaritet mellem medlemsstaterne vedtage foranstaltninger, der er afpasset efter den økonomiske situation, navnlig hvis der opstår alvorlige forsyningsvanskeligheder med hensyn til visse produkter, især på energiområdet."

Kommissionen begrundet valget af hjemmel med, at forordningen søger at sikre rettidig adgang til medicinske modforanstaltning, hvilket skal bidrage til at modvirke negative økonomiske følger af en krise i folkesundheden.

Kommissionen argumenter for overholdelsen af nærhedsprincippet med erfaringerne fra covid-19. Denne pandemi viste ifølge Kommissionen blandt andet, at tiltag i de individuelle medlemsstater ikke var tilstrækkelig, ligesom de kunne føre til konkurrence mellem EU-landene om knappe goder som eksempelvis vacciner.

Præsentation og umiddelbar modtagelse

Ifølge [Politico](#) udtalte kommissionens næstformand, Margaritis Schinas, under præsentationen, at der ikke er tale om markant nybrud ("not [...] a game-changer"), men en ny struktur med klar merværdi.

Den tyske sundhedsminister, Jens Spahn, har ifølge samme artikel i Politico rost forslaget, mens både Politico og [Agence Europe](#) melder om kritik fra medlemmer af Europa-Parlamentet.

Kritikken fra de citerede MEP'ere fra den grønne gruppe, S&D og Reveal går særligt på, at Europa-Parlamentet ikke vil være en del af forhandlingerne om HERA og dermed stilles udenfor indflydelse, hvilket giver i et demokratisk underskud. Margrethe Auken (MEP, SF) har udtrykt [en tilsvarende kritik](#).

Kommissionen udtalte i forbindelse med præsentationen af forslaget, at valget af hjemmel ikke handler om at ekskludere Europa-Parlamentet, men snarere at det giver mulighed for, at HERA kan startes op hurtigt.

Produceret og skrevet af:

Andreas Sommer Møller, EU-konsulent, tlf. 3146